

Patienthistorier kan være en ganske kort fortælling, der flytter deltagerens opmærksomhed hen på en problemstilling, som er relevant for den forestående undervisning: Det kan også være en længere fortælling, der udgør den forestående undervisningsseances curriculum eller program. En historie der flytter fokus fra underviseren og over til den egentlige hovedperson i efteruddannelsen – patienten.

Den følgende tekst vil fokusere på denne længere version af patienthistorier, selv om principperne langt hen ad vejen er ens for begge typer.

Hvordan laver man den gode patienthistorie?

Konstruktion af patienthistorier kan bedst ske gennem praktiske øvelser med konstruktiv feedback. Kun sjældent kan de skrives, uden at have været testet af undervejs. Inden du går i gang med at prøve dine "prototyper af" i praksis, er der en række overvejelser du bør gøre dig klart, før du begynder.

- Hvilke budskab(er) ønsker du at formidle?
- Hvem er målgruppen, og hvad er deres forudsætninger?
- Tillader patienthistorien en diskussion, som mobiliserer det, deltagerne allerede ved om "emnet/problemet"?
- Hvordan vil emnet/problemet præsentere sig i deltagerens kliniske kontekst?
- Hvilke associationer forventes patienthistorien at vække i deltagerne?
- Hvordan doseres input af ny viden til gruppeprocessen

Budskab / læringsmål: Hvad vil jeg/vi med historien?

Budskaber kan være i flere forskellige former. Det kan være et konkret læringsmål – fx hensigtsmæssig brug af psykofarmaka til demente patienter. Et læringsmål kan også være mindre konkret, f. eks. facilitering af en diskussion af etiske problemstillinger som "håndtering af beslutningen om ophør af aktiv behandling af svært syge patienter". Endelig kan det også være et mål at skulle definere en løsning på en kompleks problemstilling, f.eks. udarbejdelse af en vejledning til brug i egen praksis.

I disse tre eksempler (der findes mange flere) sigtes der efter forskellige læringsmål – hvilket vil eller bør påvirke den måde, historien bliver konstrueret på. Tænk derfor grundigt over hvilket budskab du vil have frem i din patienthistorie.

Hvem er målgruppen? Hvad ved modtagerne allerede?

Patienthistorien bør have en kompleksitet, der svarer til deltagerens erfaring og vidensniveau. Hvis den er for let eller for svær, mindskes læringsudbyttet. Undersøg derfor altid, hvem deltagerne er på det konkrete kursus, hvor du vil bruge patienthistorien. Vær særlig opmærksom hvis du genbruger din patienthistorie i flere forskellige kurser. Det er ikke sikkert, at den virker lige godt i alle sammenhænge.

Deltageraktivering: Hvordan bringes deltagerne og deres viden i spil?

Hvordan sikrer du en genuin diskussion og aktiv deltagelse blandt deltagerne, så deres eksisterende viden bringes bedst i spil, og de får et optimeret personligt læringsudbytte? Kort sagt: Hvordan skabes en god og aktiv deltagerinvolvering med din patienthistorie?

Én af de ting, du bør overveje er, hvordan din patienthistorie er konstrueret i forhold til deltagerne diskussioner og deltagelse. Du bør således overveje, om det er mest hensigtsmæssigt med "alt på bordet fra starten-historie". Det vil sige en færdig patienthistorie efterfulgt af diskussioner. Eller om du konstruerer din patienthistorie, så den udvikler sig i løbet af undervisningsaktiviteten. F.eks. med en stigende grad af kompleksitet. Mao at deltagerne først præsenteres for noget af historien, efterfulgt af en diskussion, derefter præsenteres for lidt mere af historien, som så er efterfulgt af nye diskussioner osv.

I materialet i SGE for multimorbiditet ses eksempler på disse forskellige tilgange.

Kontekstens betydning: Giver historien mening i deltagernes kontekst?

Læringsudbyttet ved brug af patienthistorier er ofte direkte proportionalt med historiens kliniske autenticitet. Det vil sige, i hvor høj grad den ligner den kliniske kontekst, som deltageren normalt arbejder i. Herunder historiens evne til at fremkalde egne kliniske associationer og genopfriske egne erfaringer.

Der er derfor vigtigt, at patienthistorien har et omfang og en detaljeringsgrad, der "rammer" deltagerne rigtigt. Den skal ikke være for lang, men den skal heller ikke være for kort. Problemet og dets løsningsforslag bør være genkendelige og realistiske i forhold til deltagerens daglige kliniske kontekst.

Hvis deltagere med forskellige baggrund og viden indgår, er det særligt vigtigt, at konteksten beskrives entydigt, så deltagerne diskuterer samme problemstilling.

Ny viden: Hvad er relevant nyt, og hvordan bliver det bragt i spil?

Kompetenceudvikling blandt erfarne læger sker typisk i en syntese af erfaringsudveksling og opdatering af eksisterende viden.

Den gode patienthistorie kan skabe en vigtig og lærerig erfaringsudveksling. En del af den gode patienthistorie er, at du også har overvejet, hvordan du vil tilføre ny viden til læreprocessen.

Det kan være ny videnskabelig viden. Det kan være viden om patient-oplevelser, eller det kan være viden om lovstof og meget andet. Uanset type af viden så bør du have en plan for videnformidlingen.

Der findes flere veje til dette.

- Du kan bede modtagerne læse materiale før undervisningsaktiviteten, som de kan diskutere i relation til patienthistorien,
- Du kan arrangere undervisningsseancer mellem diskussionerne

- Du kan tilskynde deltagerne til aktivt at søge viden som en del af gruppe diskussionen, eller du kan give korte intermitterende faglige oplæg mellem gruppediskussionerne evt. som video klip.

Bemærk, at det ofte er svært at få alle deltagere til at forberede sig før et kursus. Ikke alle deltagere når at læse artikler eller andre materialer inden kurset, og det er typisk således kun en mindre del af deltagerne, der har fået forberedt sig.

Afprøvning og feedback: Hvem kan jeg få feedback fra?

En succesfuld patienthistorie vil ofte - hvis ikke altid - kræve en eller anden form for afprøvning eller som minimum løbende justering, efter at den har været anvendt på et kursus eller lignende.

Du bør diskutere historien med et par kollegaer. Hvad tænker de, når de læser historien? Er den tro mod almen praksis' kontekst, og giver den mening? Får historien dem til mentalt at genopfriske, hvad de allerede ved om problemstillingen, eller efterlader den kun et stort spørgsmålstegn i deres hoveder?

Du kan finde et eksempel på en patientcase i højre kolonne på hjemmesiden under menuen Kursusleder/underviser.